

การใช้ประโยชน์จากผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน

The Utilization of Ordinary National Educational Test Score

ธนันท์ ธนารัตตะภูมิ¹

Thananun Thanarachataphoom¹

บทคัดย่อ

สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน) หรือ สทศ. ได้รับงบประมาณจากรัฐบาลให้ดำเนินการจัดการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (O-NET) โดยไม่เก็บค่าใช้จ่ายจากสถานศึกษาหรือผู้เรียนในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เพื่อวัดความรู้และความคิดของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ทุกคน โดยประเมินตามมาตรฐานการเรียนรู้ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ในปัจจุบันมีการนำผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (O-NET) ไปใช้ประโยชน์ ได้แก่ 1) ใช้เป็นองค์ประกอบหนึ่งในการตัดสินผลการเรียนของผู้เรียนที่จบการศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 2) ใช้เป็นองค์ประกอบหนึ่งในการคัดเลือกเข้าศึกษาต่อของสถานศึกษา 3) ใช้เป็นองค์ประกอบหนึ่งในการสอบเข้ามหาวิทยาลัย 4) ใช้เป็นเป้าหมายหรือข้อมูลบ่งชี้คุณภาพและการพัฒนาการศึกษา 5) พัฒนาคูณภาพการเรียนการสอนและยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และ 6) ใช้เป็นข้อมูลสำหรับการวิจัยทางการศึกษา

คำสำคัญ: การทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน, ผลสอบ O-NET, การนำคะแนน O-NET ไปใช้

Abstract

The National Institute of Educational Testing Services (Public Organization) was allocated a budget from Thailand's government to administer the Ordinary National Educational Test (O-NET) for students who study under the Basic Education Core Curriculum B.E. 2551 (A.D.2008). The O-NET is held to test the knowledge and thinking ability and assess academic proficiency of Grade 6, 9 and 12 students according to the Basic Education Core Curriculum B.E 2551 (A.D. 2008). There are 6 types of utilization of the ONET score: 1) to be one of graduation criteria 2) to be one of secondary students admission criteria 3) to be one of university admission criteria 4) to be an indicator or a goal of educational

Article Info: Received 19 December, 2019; Received in revised form 12 January, 2020; Accepted 28 January, 2020

¹ อาจารย์สาขาวิชาการวิจัยและประเมินทางการศึกษา ภาควิชาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ อีเมล: thananun.t@ku.ac.th
Thananun Thanarachataphoom, lecturer in Educational Research and Evaluation Department of Education, Faculty of Education, Kasetsart University Email: thananun.t@ku.ac.th

development 5) to develop learning and enhance students' achievement and 6) serve as data for educational research.

Keywords: ordinary national educational test, O-NET score, O-NET utilization

บทนำ

สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน) หรือ สทศ. ได้ดำเนินการจัดการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (Ordinary National Educational Test: O-NET) เพื่อวัดความรู้และความคิดของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ทำการประเมินตามมาตรฐานการเรียนรู้ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 โดยเริ่มดำเนินการจัดสอบให้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ตั้งแต่ ปีการศึกษา 2548 และจัดสอบให้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในปีการศึกษา 2551 (สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน), 2561ข) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ทดสอบความรู้และความคิดของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 (2) นำผลการทดสอบไปใช้เป็นองค์ประกอบหนึ่งในการจบการศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (3) นำผลการทดสอบไปใช้ในการปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอนของโรงเรียน (4) นำผลการทดสอบไปใช้ในการประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียนระดับชาติ และ (5) นำผลการทดสอบไปใช้ในวัตถุประสงค์อื่น

การดำเนินการสอบ O-NET โดย สทศ. ซึ่งเป็นหน่วยงานกลางได้รับการยอมรับในมาตรฐานการทดสอบ ตั้งแต่บุคลากร การสร้างและพัฒนาแบบสอบ การบริหารการทดสอบ การตรวจและให้คะแนน และการรายงานผล ส่งผลให้หน่วยงานและบุคลากรที่เกี่ยวข้องมีความเชื่อมั่นในผลคะแนน และนำผลการสอบไปใช้ โดยมีลักษณะการบริหารและจัดการสอบที่สำคัญ คือ นักเรียนทุกคนที่เรียนในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 สามารถเข้าสอบได้โดยไม่ต้องเสียค่าใช้จ่าย โรงเรียนเป็นผู้ส่งชื่อสมัครสอบ O-NET ให้กับนักเรียนที่กำลังจะจบในปีการศึกษาที่เข้าสอบ โดยนักเรียนแต่ละคนจะมีสิทธิเข้าสอบ O-NET ในระดับชั้นนั้นได้เพียง 1 ครั้งเท่านั้น สทศ. มอบหมายให้ศูนย์สอบดำเนินการ กำกับ ติดตาม

การจัดการสอบให้เป็นไปตามมาตรฐานและระเบียบของสทศ. โดยจัดสอบพร้อมกันทั่วประเทศ ตามวันและเวลาที่สทศ. ประกาศในปีนั้น ๆ

ข้อสอบ O-NET เป็นข้อสอบที่มีผังการออกข้อสอบ อ้างอิงตามสาระ มาตรฐาน การเรียนรู้แต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 รูปแบบข้อสอบประกอบด้วยข้อสอบแบบปรนัยและอัตนัย โดยข้อสอบปรนัยมีจำนวน ตัวเลือกตั้งแต่ 4 ตัวเลือกขึ้นไป คำตอบที่ผู้สอบต้องตอบมีตั้งแต่ 1 คำตอบ 2 คำตอบ จนกระทั่งถึงหลายคำตอบที่เป็นเชิงซ้อนหรือการเลือกคำตอบจากแต่ละหมวดที่สัมพันธ์กัน ส่วนข้อสอบแบบอัตนัยมีรูปแบบที่ให้ผู้สอบเขียนคำตอบเอง และแบบที่ระบายคำตอบเป็น ตัวเลข ข้อสอบแต่ละข้อมีคะแนนไม่เท่ากัน ขึ้นอยู่กับความยากง่ายของข้อสอบ เวลาที่ใช้ใน การสอบแต่ละวิชาอยู่ระหว่าง 60-120 นาที ขึ้นอยู่กับระดับชั้นและวิชาที่สอบเมื่อการสอบ เสร็จสิ้นแล้ว สทศ. เป็นผู้ตรวจคำตอบ ให้คะแนน แล้วรายงานผลการสอบ 3 ระดับ ได้แก่ ระดับบุคคล ระดับโรงเรียน และระดับเขตพื้นที่

การจัดการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินี้ รัฐบาลให้ความสำคัญและจัดสรรงบประมาณกว่า 500 ล้านบาท ให้กับหน่วยงานที่ดำเนินการจัดสอบ คือ สถาบันทดสอบทาง การศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน) (2561ก) การสอบ O-NET ถือเป็นส่วนหนึ่งของการสอบ ทางการศึกษาระดับชาติ ดังนั้นการใช้ประโยชน์จากผลการสอบจึงเป็นเรื่องสำคัญที่หน่วยงาน และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องควรคำนึงถึงและใช้ประโยชน์จากข้อมูลที่มีอย่างเต็มที่

การประเมินสเกลใหญ่ (Large scale assessment) เช่น การประเมินระดับชาติ หรือระดับนานาชาติ ผลการประเมินเป็นหลักฐานที่แสดงให้เห็นถึงการประเมินการทำงานของระบบการศึกษาในด้านการเข้าถึงการศึกษาของนักเรียน คุณภาพของปัจจัยนำเข้าและ ผลการเรียนรู้ของผู้เรียน ประสิทธิภาพในการใช้ทรัพยากร และความเท่าเทียมและโอกาสทาง การศึกษา (Kellaghan et al., 2009) แนวทางการใช้ประโยชน์จากการประเมินสเกลใหญ่ เช่น การประเมินระดับชาติ ได้แก่ การแปลงผลการประเมินไปสู่นโยบายและการปฏิบัติ การนำ ผลการประเมินไปใช้ในการบริหารจัดการทางการศึกษา การสอน และการสร้างความตระหนัก ให้กับสังคม นอกจากนี้ประเทศแคนาดา สหรัฐอเมริกา และออสเตรเลียมีการนำผลการประเมิน ระดับนานาชาติไปใช้ประโยชน์ใน 6 ลักษณะ ดังนี้ การเปรียบเทียบและการเทียบเคียง ผลการประเมินกับประเทศอื่น การพัฒนาระบบการศึกษาในภาพรวม การส่งเสริม

ความเท่าเทียมทางการศึกษา การพัฒนากระบวนการเรียนการสอน การปฏิรูปหลักสูตร และการพัฒนาการติดตาม การประเมินและการตรวจสอบ (UNESCO Institute for Statistics, 2018)

การใช้ประโยชน์จากผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติ

การทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน หรือ O-NET มีความสำคัญทั้งต่อตัวผู้สอบและหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งในระดับนโยบายและระดับปฏิบัติการ ในระดับนโยบายเป็นการดำเนินงานของส่วนกลางหรือหน่วยงานต้นสังกัดของสถานศึกษาในการนำข้อมูลผลการสอบมาใช้เพื่อเป็นตัวบ่งชี้หนึ่งของคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษา เป็นข้อมูลสำหรับการกำหนดมาตรฐานของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน การจัดกลุ่มเปรียบเทียบระหว่างสถานศึกษา สังกัด จังหวัด เขตพื้นที่การศึกษา หรือปัจจัยด้านอื่น เนื่องจากมีผลการสอบที่สามารถเทียบเคียงกันได้จากเครื่องมือชุดเดียวกัน และทำการสอบพร้อมกัน การจัดกลุ่มสถานศึกษาตามความโดดเด่นของผลการสอบ เพื่อการพัฒนา ส่งเสริมศักยภาพของผู้เรียนและสถานศึกษา การให้ความช่วยเหลือ เร่งแก้ปัญหาแก่กลุ่มสถานศึกษาที่มีผลคะแนนไม่เป็นไปตามเป้าหมาย สำหรับระดับปฏิบัติการ สถานศึกษาทราบระดับคุณภาพของโรงเรียน จากคะแนนของนักเรียนของโรงเรียนที่เข้าสอบทุกคน สามารถนำไปเปรียบเทียบผลกับโรงเรียนที่มีลักษณะใกล้เคียงกัน ไม่ว่าจะเป็น สังกัด ขนาด หรือตำแหน่งที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ เพื่อเป็นสารสนเทศในการวางแผนการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา ครูผู้สอนนำผลที่ได้จากรายงานคะแนน O-NET ไปใช้ในการวางแผนการจัดการเรียนรู้ในครั้งต่อไป นอกจากนี้ นักเรียนและผู้ปกครองสามารถใช้ผลคะแนนเป็นแนวทางในการให้คำแนะนำในการประกอบอาชีพหรือการศึกษาต่อ รวมทั้งการส่งเสริมและสนับสนุนบุตรหลานให้เกิดการพัฒนาต่อไป

หน่วยงานทางการศึกษาของประเทศไทยตระหนักถึงความสำคัญของผลการสอบ O-NET เป็นอย่างมาก จึงได้มีการนำคะแนน O-NET ไปใช้ในด้านต่าง ๆ ดังนี้ หน่วยงานในระดับนโยบายมีการนำคะแนน O-NET ไปใช้เป็นองค์ประกอบหนึ่งในการตัดสินผลการเรียนของผู้เรียนที่จบการศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 การคัดเลือกเข้าศึกษาต่อของสถานศึกษา การสอบเข้ามหาวิทยาลัย และการนำไปเป็นเป้าหมายหรือข้อมูลบ่งชี้คุณภาพและการพัฒนาการศึกษา นอกจากหน่วยงานในระดับนโยบาย

จะมีการนำผลสอบ O-NET ไปใช้แล้ว หน่วยงานในระดับปฏิบัติและบุคลากรที่เกี่ยวข้องสามารถนำผลสอบ O-NET ไปใช้ ในการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน ยกกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของสถานศึกษาหรือหน่วยงานระดับจังหวัด เขต หรือภูมิภาค รวมไปถึงใช้ประกอบการวิจัยทางการศึกษาของนักวิจัยและนักวิชาการทางการศึกษา โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. การใช้เป็นองค์ประกอบหนึ่งในการตัดสินผลการเรียนของผู้ที่จบการศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551

กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศให้มีการนำคะแนน O-NET ไปใช้เป็นองค์ประกอบหนึ่งในการตัดสินผลการเรียนของผู้เรียนที่จบการศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 โดยปัจจุบันสัดส่วนของการใช้ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐานอยู่ที่ร้อยละ 30 และใช้ผลการเรียนของผู้เรียนที่ประเมินโดยสถานศึกษา (GPA) ร้อยละ 70 ทั้งในระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนปลาย ตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง สัดส่วนการใช้ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐานเป็นองค์ประกอบหนึ่งในการตัดสินผลการเรียนของผู้เรียนที่จบการศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 เมื่อวันที่ 29 มกราคม 2559 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2559)

การนำคะแนน O-NET มาใช้เป็นองค์ประกอบหนึ่งในการตัดสินผลการเรียนของผู้เรียนที่จบการศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 นั้นแตกต่างจากการสอบเพื่อจบการศึกษา (exit exam) ของต่างประเทศหรือของไทยในอดีตที่สามารถสอบได้หลายครั้งจนกว่าผู้เรียนจะสอบผ่าน และใช้การสอบเพียงครั้งเดียวในการตัดสินผล แต่การใช้คะแนน O-NET เป็นองค์ประกอบหนึ่งในการจบหลักสูตรนั้นเป็นผลมาจากความพยายามในการปรับเทียบคะแนน (equating) ระหว่างคะแนนสอบ O-NET กับผลการประเมินการเรียนรู้ของสถานศึกษา (ธัญญา เรื่องแก้ว, 2550) โดยในระยะแรก ระหว่างการศึกษาแนวทางในการปรับเทียบคะแนน ได้มีการกำหนดสัดส่วนการใช้ผลคะแนน O-NET กับผลการประเมินของสถานศึกษาในอัตราส่วน 80:20 เมื่อปี พ.ศ. 2552 ต่อมาปี พ.ศ. 2556 มีการประกาศเพิ่มสัดส่วนของน้ำหนัก O-NET ขึ้นเป็น 70:30 ในปี พ.ศ. 2556 และมีเป้าหมายจะเพิ่มขึ้นเป็น 50:50 ในปีการศึกษา 2558 แต่เนื่องจากยังไม่มีแนวทางการปรับเทียบคะแนนที่ชัดเจนและได้รับการยอมรับจากสังคม รวมทั้งสทศ. มีการปรับลดจำนวนวิชาสอบ

ของ O-NET จาก 8 วิชา เหลือ 6 วิชา จึงได้มีการประกาศสัดส่วนของการใช้ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐานให้คงเดิมที่ 70:30 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2555, 2556)

2. การใช้เป็นองค์ประกอบหนึ่งในการคัดเลือกเข้าศึกษาต่อของสถานศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานมีการกำหนดให้นำคะแนน O-NET ไปใช้เป็นองค์ประกอบหนึ่งในการคัดเลือกเข้าศึกษาต่อ โดยใช้ผลคะแนน O-NET ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สำหรับการคัดเลือกเข้าศึกษาต่อระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1 และใช้ผลคะแนน O-NET ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 คิดสัดส่วนน้ำหนักร้อยละ 20 สำหรับการคัดเลือกเข้าศึกษาต่อระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ในโรงเรียนที่มีอัตราการแข่งขันสูง (สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน), 2560)

การนำคะแนน O-NET มาใช้เป็นองค์ประกอบหนึ่งในการคัดเลือกเข้าศึกษาต่อของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นอีกตัวอย่างหนึ่งของการใช้ประโยชน์จากผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติโดยหน่วยงานระดับนโยบาย จากเดิมที่มีเพียงการใช้คะแนน O-NET เป็นองค์ประกอบหนึ่งในการคัดเลือกเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา ซึ่งการขยายฐานการใช้คะแนน O-NET นี้ช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนในระดับชั้นที่ต้องสอบ O-NET มีความตั้งใจในการสอบมากขึ้น ผู้ปกครองและสถานศึกษามีความมั่นใจในมาตรฐานของผลการเรียนจากสถานศึกษาที่ต่างกันที่เป็นองค์ประกอบหนึ่งในการคัดเลือกเข้าศึกษาต่อ

3. การใช้เป็นองค์ประกอบหนึ่งในการสอบเข้ามหาวิทยาลัย

กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศให้ใช้คะแนน O-NET เป็นองค์ประกอบหนึ่งในการพิจารณาคัดเลือกกลางบุคคลเข้าศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา ซึ่งในปัจจุบันเป็นระบบ TCAS (Thai University Central Admission System) ตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง นโยบายระบบการคัดเลือกกลางบุคคลเข้าศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา (Thai University Central Admission System: TCAS) ลงวันที่ 9 ตุลาคม พ.ศ. 2561 ในรอบที่ 2 และ รอบที่ 4 จากทั้งหมด 5 รอบ ซึ่งประกอบด้วย รอบที่ 1 การรับด้วย portfolio โดยไม่มีการสอบข้อเขียน สำหรับนักเรียนทั่วไป นักเรียนที่มีความสามารถพิเศษ นักเรียนโควตา นักเรียนเครือข่ายให้นักเรียนยื่นสมัครโดยตรงกับ สถาบันอุดมศึกษาหรือตามที่ที่ประชุมอธิการบดีแห่งประเทศไทยกำหนด รอบที่ 2 การรับแบบโควตาที่มีการสอบข้อเขียนหรือข้อปฏิบัติ นักเรียนที่อยู่ในเขตพื้นที่หรือภาคโควตาโรงเรียนในเครือข่าย และนักเรียนทั่วไปในโครงการ

ความสามารถพิเศษต่าง ๆ โครงการของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ซึ่งสถาบันอุดมศึกษาประกาศเกณฑ์การคัดเลือกให้นักเรียนยื่นสมัครโดยตรงกับสถาบันอุดมศึกษาหรือตามที่ที่ประชุมอธิการบดีแห่งประเทศไทยกำหนด รอบที่ 3 การรับตรงร่วมกัน สำหรับนักเรียนในโครงการกลุ่มสถาบันแพทยศาสตร์แห่งประเทศไทย (กสพท.) โครงการอื่น ๆ และนักเรียนทั่วไป ให้ที่ประชุมอธิการบดีแห่งประเทศไทย เป็นหน่วยงานรับสมัครและการคัดเลือกโดยนักเรียนสามารถเลือกได้ 6 สาขาวิชา แบบเรียงลำดับและแต่ละสถาบันอุดมศึกษากำหนดเกณฑ์การรับที่เป็นอิสระของตนเอง รอบที่ 4 การรับแบบ Admissions สำหรับนักเรียนทั่วไป โดยสมาคมที่ประชุมอธิการบดีแห่งประเทศไทย เป็นหน่วยงานในการรับสมัครและการคัดเลือกตามเกณฑ์ค่าน้ำหนักที่ประกาศไว้ล่วงหน้า ทั้งนี้ นักเรียนสามารถเลือกสมัครได้ 4 สาขาวิชา แบบเรียงลำดับ และรอบที่ 5 การรับตรงอิสระ สถาบันอุดมศึกษารับสมัครโดยตรงด้วยวิธีการของสถาบันอุดมศึกษา

รายละเอียดการใช้คะแนนในรอบที่ 2 การรับแบบโควตา นั้นผู้สมัครจะต้องตรวจสอบเกณฑ์และเงื่อนไขการสมัครว่าคณะที่ตนเองสนใจต้องใช้คะแนนสอบ O-NET ยื่นสมัครด้วยหรือไม่ เนื่องจากมีเพียงบางคณะและบางมหาวิทยาลัยเท่านั้นที่ต้องการคะแนน O-NET สำหรับรอบที่ 4 ซึ่งเป็นรอบ Admission ใช้คะแนน O-NET เพื่อการพิจารณาการคัดเลือกนักเรียนเข้าเรียนต่อในระดับอุดมศึกษา โดยคณะส่วนใหญ่กำหนดน้ำหนักของคะแนน O-NET ที่ร้อยละ 30 ยกเว้นในกลุ่มแพทยศาสตร์ ใช้คะแนน O-NET เป็นเกณฑ์ขั้นต่ำในการพิจารณาโดยผู้สมัครจะต้องมีคะแนน O-NET รวม 5 กลุ่มสาระไม่น้อยกว่าร้อยละ 60 (การประชุมอธิการบดีแห่งประเทศไทย, ม.ป.ป.)

การกำหนดน้ำหนักคะแนน O-NET ในการพิจารณาคัดเลือกกลางบุคคลเข้าศึกษาในสถาบันอุดมศึกษานั้นมีที่มาจาก การปรับปรุงระบบการคัดเลือกเข้ามหาวิทยาลัย จากเดิมที่ใช้ระบบเอนทรานซ์ (entrance exam) ซึ่งเป็นการคัดเลือกผ่านการสอบเพียงอย่างเดียวและจัดสอบปีละครั้ง จนถึงปีการศึกษา 2542 มีการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนทราบผลคะแนนก่อนที่จะเลือกคณะและมีโอกาสสอบ 2 ครั้ง เพื่อเลือกคะแนนครั้งที่ดีที่สุดที่สุด มาประกอบกับผลการเรียนเฉลี่ยสะสมระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (GPAX) เพื่อใช้ในการพิจารณาคัดเลือก มาเป็นระบบแอดมิชชัน (Admission) ในปีการศึกษา 2549 ที่มีการเพิ่มน้ำหนักของ GPAX ให้มากขึ้น และเพิ่มองค์ประกอบผลการเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

(GPA) ในวิชาที่คณะกำหนด ร่วมกับคะแนนจากการสอบ O-NET และ A-NET (Advanced National Educational Test) ซึ่งการกำหนดวิชาและน้ำหนักของคะแนนในแต่ละองค์ประกอบนั้นส่วนใหญ่คณะจะอิงตามวิชาที่เคยใช้สอบในระบบเอนทรานซ์ หลังจากนั้นในปีต่อ ๆ มา แต่ละคณะมีการปรับองค์ประกอบและน้ำหนักของคะแนน ตามมติของที่ประชุมอธิการบดีและการจัดสอบของสทศ. ที่มีการเปลี่ยนแปลงไม่ว่าจะเป็นการยกเลิกการสอบ A-NET การเริ่มสอบวิชาความถนัดทั่วไป (General Aptitude Test: GAT) และความถนัดเฉพาะทางวิชาชีพ (Professional Aptitude Test: PAT) การสอบวิชาสามัญ และจนมาเป็นระบบทีแคส (TCAS) ในปัจจุบัน

4. การใช้เป็นเป้าหมายหรือข้อมูลบ่งชี้คุณภาพและการพัฒนาการศึกษา

เนื่องจากการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินิยมขั้นพื้นฐาน (O-NET) เป็นการสอบของนักเรียนทุกคนในระดับประถมศึกษาปีที่ 6 มัธยมศึกษาปีที่ 3 และมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่ศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานในประเทศไทย ดังนั้นคะแนน O-NET จึงเป็นคะแนนที่เป็นตัวบ่งชี้แสดงให้เห็นถึงภาพรวมของการศึกษาที่จัดการเรียนการสอนให้นักเรียน และแสดงถึงประสิทธิผลของนักเรียนทั่วประเทศ ดังนั้นหน่วยงานกลางที่รับผิดชอบในการวางแผน การกำหนดนโยบายหรือการติดตามผลการจัดการศึกษาและคุณภาพการศึกษา จึงมักใช้คะแนน O-NET เป็นเป้าหมายหรือข้อมูลบ่งชี้คุณภาพและการพัฒนาการศึกษา ดังตัวอย่าง แผนพัฒนาการศึกษาชาติ พ.ศ. 2560–2579 และแผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564) ต่อไปนี้

4.1 แผนพัฒนาการศึกษาชาติ พ.ศ. 2560–2579

แผนการศึกษาชาติ พ.ศ. 2560-2579 (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560) ได้กำหนดเป้าหมายของการจัดการศึกษา (Aspirations) ไว้ 5 ด้าน ได้แก่ การเข้าถึงโอกาสทางการศึกษา ความเท่าเทียมทางการศึกษา คุณภาพการศึกษา ประสิทธิภาพการบริหารจัดการศึกษา และการตอบโจทย์บริบทที่เปลี่ยนแปลง ซึ่งมีตัวชี้วัดเพื่อการบรรลุเป้าหมายทั้งหมด 53 ตัวชี้วัด โดยคะแนน O-NET เป็นหนึ่งในตัวชี้วัดที่สำคัญที่อยู่ในเป้าหมายของการจัดการศึกษา ด้านคุณภาพการศึกษา โดยมีเป้าหมายคือ ระบบการศึกษาที่มีคุณภาพ สามารถพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุขีดความสามารถ เต็มตามศักยภาพ (quality) โดยมีตัวชี้วัดสำคัญที่เกี่ยวข้องกับ O-NET จำนวน 3 ตัวชี้วัด ได้แก่ 1) ร้อยละของนักเรียนในเขต

พัฒนาพิเศษ เฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้และพื้นที่พิเศษมีคะแนนผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) แต่ละวิชาผ่านเกณฑ์คะแนนร้อยละ 50 ขึ้นไปเพิ่มขึ้น 2) ร้อยละของนักเรียนในเขตพัฒนาพิเศษ เฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้และพื้นที่พิเศษ มีคะแนนผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) แต่ละวิชาผ่านเกณฑ์คะแนนร้อยละ 50 ขึ้นไปเพิ่มขึ้น และ 3) ความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ของนักเรียนระหว่างพื้นที่/ภาคการศึกษา ในวิชาคณิตศาสตร์และภาษาอังกฤษลดลง ซึ่งตัวชี้วัดเหล่านี้กระจายอยู่ในยุทธศาสตร์ในการพัฒนาการศึกษา จำนวน 3 ยุทธศาสตร์ จากทั้งหมด 6 ยุทธศาสตร์ (ตาราง 1)

ตาราง 1

ยุทธศาสตร์และเป้าหมายตามแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560–2579 ที่มีตัวชี้วัดสำคัญที่เกี่ยวข้องกับคะแนน O-NET

ยุทธศาสตร์	เป้าหมาย	ตัวชี้วัดสำคัญเกี่ยวข้องกับคะแนน O-NET
ยุทธศาสตร์ที่ 1 การจัดการศึกษาเพื่อ ความมั่นคงของสังคมและ ประเทศชาติ	เป้าหมาย 1.2 คนทุกช่วงวัยในเขตพัฒนา พิเศษเฉพาะกิจจังหวัด ชายแดนภาคใต้และพื้นที่ พิเศษได้รับการศึกษาและ เรียนรู้อย่างมีคุณภาพ	ร้อยละของนักเรียนในเขตพัฒนาพิเศษ เฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้ และ พื้นที่พิเศษมีคะแนน ผลการทดสอบทาง การศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) แต่ละวิชาผ่านเกณฑ์คะแนนร้อยละ 50 ขึ้นไป เพิ่มขึ้น
ยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาศักยภาพคน ทุกช่วงวัย และการสร้าง สังคมแห่งการเรียนรู้	เป้าหมาย 3.2 คนทุกช่วงวัยมีทักษะ ความรู้ ความสามารถ และสมรรถนะ ตามมาตรฐาน การศึกษาและ มาตรฐานวิชาชีพ และพัฒนา คุณภาพชีวิตได้ตามศักยภาพ	ร้อยละของนักเรียนในเขตพัฒนาพิเศษ เฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้และ พื้นที่พิเศษมีคะแนนผลการทดสอบทาง การศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) แต่ละวิชาผ่านเกณฑ์คะแนนร้อยละ 50 ขึ้นไป เพิ่มขึ้น
ยุทธศาสตร์ที่ 4 การสร้างโอกาส ความเสมอ- ภาค และความเท่าเทียม ทางการศึกษา	เป้าหมาย 4.1 ผู้เรียนทุกคนได้รับโอกาสและ ความเสมอภาคในการเข้าถึง การศึกษาที่มีคุณภาพ	ความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ย ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติ ขั้นพื้นฐาน (O-NET) ของนักเรียนระหว่าง พื้นที่/ภาคการศึกษาในวิชาคณิตศาสตร์ และภาษาอังกฤษลดลง

ข้อมูลจากตาราง 1 พบว่า ตัวชี้วัดสำคัญเกี่ยวข้องกับคะแนน O-NET เป็นข้อมูลสำคัญที่ช่วยสะท้อนให้เห็นถึงความสำเร็จของยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับความเท่าเทียมและโอกาสทางการศึกษา ไม่ว่าจะเป็นในภาพรวมหรือในพื้นที่เฉพาะที่มีผลต่อความมั่นคงของชาติ ซึ่งสอดคล้องกับหลักในการใช้ประโยชน์จากผลการประเมินสเกลใหญ่ของ Kellaghan et al. (2009)

การกำหนดตัวชี้วัดของแผนพัฒนาการศึกษาชาติ พ.ศ. 2560–2579 มีความสอดคล้องและเชื่อมโยงกับผลจากการประเมินความสำเร็จของแผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับปรับปรุง (พ.ศ. 2552–2559) โดยการรายงานผลการจัดการศึกษาตามแผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับปรับปรุง (พ.ศ. 2552–2559) ที่เกี่ยวข้องกับ ผลการสอบ O-NET คือ การเป็นเป้าหมายหนึ่งของเป้าหมายเชิงปริมาณของแผนที่ตั้งเป้าให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในกลุ่มสาระหลัก เกินกว่าร้อยละ 50 ซึ่งผลการจัดการศึกษาพบว่า คะแนน O-NET ในกลุ่มสาระหลัก คือ ภาษาไทย สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ภาษาอังกฤษ คณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ ทั้งในระดับ ป.6 ม.3 และม.6 มีคะแนนเฉลี่ยต่ำกว่าร้อยละ 50 ซึ่งเป็นค่าเป้าหมาย โดยมีรายละเอียดค่าเฉลี่ยผลการสอบ O-NET ระดับประเทศของนักเรียนระดับชั้นป.6 ม.3 และม.6 ปีการศึกษา 2558 (ตาราง 2)

ตาราง 2

คะแนนเฉลี่ยผลการสอบ O-NET ระดับประเทศของนักเรียนป.6 ม.3 และ ม.6 ปีการศึกษา 2558

วิชา	ป.6	ม.3	ม.6
ภาษาไทย	49.33	42.64	46.36
สังคมศึกษา	49.18	46.24	39.70
ภาษาอังกฤษ	40.31	30.54	24.98
คณิตศาสตร์	43.47	32.40	26.59
วิทยาศาสตร์	42.59	37.63	33.40

4.2 แผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564)

กระทรวงศึกษาธิการได้จัดทำแผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564) เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินงานของกระทรวง

โดยมีเป้าหมายหลัก 5 ข้อ ได้แก่ คุณภาพการศึกษาของไทยดีขึ้น คนไทยมีคุณธรรมจริยธรรม มีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลง และการพัฒนาประเทศในอนาคต กำลังคนได้รับการผลิตและพัฒนาเพื่อเสริมสร้างศักยภาพการแข่งขันของประเทศ มุ่งองค์ความรู้ เทคโนโลยี นวัตกรรม สนับสนุนการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน คนไทยได้รับโอกาสในการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ตลอดชีวิต และระบบบริหารจัดการการศึกษามีประสิทธิภาพตามหลักธรรมาภิบาลโดยการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน โดยผ่านตัวชี้วัด 14 ตัว ซึ่งมีตัวชี้วัดที่เกี่ยวข้องกับผลการสอบ O-NET 1 ตัวชี้วัด ได้แก่ ตัวชี้วัดที่ 2 ร้อยละที่เพิ่มขึ้นของคะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาหลัก ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานจากการทดสอบระดับชาติ นอกจากนี้ในยุทธศาสตร์การพัฒนา ทั้ง 6 ยุทธศาสตร์ของแผน มีการนำผลการสอบ O-NET ไปใช้ใน 2 กรณี คือ แนวทางการดำเนินงานที่สำคัญในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ไปสู่การปฏิบัติ ยุทธศาสตร์ 1 พัฒนาหลักสูตร กระบวนการจัดการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล โดยการนำร่องและขยายผลการจัดการเรียนการสอนโรงเรียนต้นแบบในพื้นที่ ที่นักเรียนส่วนใหญ่มีคะแนนทดสอบทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน (O-NET) อยู่ในระดับดี ไปยังโรงเรียนที่อยู่ในบริเวณใกล้เคียง และตัวชี้วัดหนึ่งในยุทธศาสตร์ที่ 6 พัฒนาระบบบริหารจัดการและส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา คือ ร้อยละของคะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาหลัก ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้จากการทดสอบระดับชาติเพิ่มขึ้น (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2559)

การกำหนดตัวชี้วัดของแผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564) มีความสอดคล้องกับผลการดำเนินงานตามแผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555-2559) (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2561ข) ที่กำหนดตัวชี้วัดร้อยละของคะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาหลัก ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานจากการทดสอบระดับชาติเพิ่มขึ้น เป็นหนึ่งในตัวชี้วัดหลักของแผนและเป็นตัวชี้วัดหนึ่งในยุทธศาสตร์ที่ 1 ปฏิรูปการเรียนรู้ เพื่อยกระดับคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับและประเภทการศึกษา นอกจากนี้ยังมีการกำหนดตัวชี้วัดที่เกี่ยวข้องกับคะแนน O-NET ในยุทธศาสตร์ที่ 7 พัฒนาการจัดการศึกษาเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงของประเทศ คือ ร้อยละของคะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาหลัก ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้จากการทดสอบระดับชาติเพิ่มขึ้น

ซึ่งผลการดำเนินงานพบว่าผลการทดสอบระดับชาติการศึกษาขั้นพื้นฐาน (O-NET) ในปีการศึกษา 2555-2558 ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มัธยมศึกษาปีที่ 3 และมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในกลุ่มสาระหลักเฉลี่ย คือ ภาษาไทย สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ภาษาอังกฤษ คณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ ต่ำกว่าค่าเป้าหมาย (ร้อยละ 50) แม้ว่าในปี 2558 ทั้ง 3 ระดับชั้นจะมีคะแนนเฉลี่ย 5 วิชาหลักในภาพรวมและคะแนนเฉลี่ยของแต่ละรายวิชาโดยส่วนมากเพิ่มขึ้นจากปี 2557 ยกเว้นวิชาสังคมศึกษาฯ ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และมัธยมศึกษาปีที่ 3 วิชาวิทยาศาสตร์ ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และวิชาภาษาไทย ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 (ตาราง 2) (ตาราง 3)

ตาราง 3

คะแนนเฉลี่ยผลการสอบ O-NET ระดับประเทศของนักเรียน ป.6 ม.3 และ ม.6 ปีการศึกษา 2557

วิชา	ป.6	ม.3	ม.6
ภาษาไทย	44.88	35.20	50.76
สังคมศึกษาฯ	50.67	46.79	36.53
ภาษาอังกฤษ	36.02	27.46	23.44
คณิตศาสตร์	38.06	29.65	21.74
วิทยาศาสตร์	42.13	38.62	32.54

4.3 การประเมินผลการจัดการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ

ปีงบประมาณ พ.ศ. 2561

นอกจากการนำคะแนน O-NET ไปใช้ในการกำหนดเป้าหมายระยะยาวแล้ว กระทรวงศึกษาธิการยังมีการนำคะแนน O-NET ไปใช้ในการกำหนดเป้าหมายในแต่ละปีงบประมาณ เช่นการประเมินผลการจัดการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2561 ที่มีการกำหนดเป้าหมายที่เกี่ยวข้องกับผลการสอบ O-NET โดยอยู่ในตัวชี้วัด 1.3 คือ สถานศึกษา มีการกำหนดเป้าหมาย การยกระดับค่าเฉลี่ย O-NET/ N-NET/ V-NET ตามแนวทางกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาซึ่งออกตามกฎกระทรวงว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการ การประกันคุณภาพการศึกษา ร้อยละ 100 ซึ่งผลตรวจ ติดตาม และการประเมินผลในปีงบประมาณ พ.ศ. 2561 จากระบบตรวจ ติดตามและประเมินผลสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ พบว่าสถานศึกษาจากทุกสังกัดของกระทรวงศึกษาธิการมี

การกำหนดเป้าหมายในการยกระดับค่าเฉลี่ย จำนวน 29,885 แห่ง หรือคิดเป็นร้อยละ 95.93 ของสถานศึกษาทั้งหมดในการตรวจติดตามในรอบที่ 2 ของปีงบประมาณ 2561 ซึ่งยังต่ำกว่าเป้าหมายที่ตั้งไว้ (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2561ก)

5. การใช้เป็นข้อมูลสำหรับพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนและยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

การนำคะแนนสอบ O-NET ไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนและยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สทศ. ได้ประกาศผลสอบและจัดทำใบรายงานผลการทดสอบ O-NET ภายหลังจากทดสอบทั้งแบบรายบุคคลและแบบรายสถานศึกษา เพื่อให้ให้นักเรียน ครู อาจารย์ ผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนได้นำผลการทดสอบ O-NET ไปพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนและยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้ดียิ่งขึ้น เพื่อให้เป็นไปตามมาตรฐานด้านการรายงานผลและการนำผลไปใช้ ที่ต้องการประกันว่าคุณภาพการรายงานมีความถูกต้องเหมาะสมเป็นธรรม สามารถนำผลไปใช้ในการปรับปรุงพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้การสอน และการบริหารการศึกษา (สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน), 2560) นอกจากนี้ สทศ. ได้เผยแพร่ผลวิเคราะห์คุณภาพข้อสอบนำเสนอต้นสังกัด และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เผยแพร่ใบรายงานผลสอบ O-NET ในระดับตัวชี้วัด มาตรฐานการเรียนรู้ และสาระการเรียนรู้ โดยจำแนกตามตัวแปร (ขนาดโรงเรียน ที่ตั้ง เขตพื้นที่ ศึกษาธิการ จังหวัด/ภาค ภูมิภาค และประเทศ รายละเอียด) รวมถึงเผยแพร่ผลวิเคราะห์ O-NET ส่งให้ผู้บริหารสถานศึกษา/เขตพื้นที่/ศึกษาธิการจังหวัด/ศึกษาธิการภาค เพื่อทราบและเป็นข้อมูลเปรียบเทียบและพัฒนาในพื้นที่รับผิดชอบของตนเอง โดยใบรายงานมีรายละเอียด ดังนี้

แบบที่ 1 รายงานระดับนักเรียนรายบุคคล เพื่อใช้ประเมินตนเอง และปรับปรุงการเรียนตลอดจนวางแผนการเรียนในระดับที่สูงขึ้น โดยพิจารณาว่า นักเรียนได้คะแนนวิชาใดสูงสุด (แข่งกับตัวเอง) และเมื่อเทียบกับเพื่อนในระดับขนาด จังหวัด สังกัด ภาคเดียวกัน และระดับประเทศ อยู่ที่ระดับใด เพื่อให้รู้ระดับความสามารถของตนเอง รวมทั้งนำไปใช้ในการประเมินและวางแผนการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น

แบบที่ 2 รายงานระดับสถานศึกษา สำหรับผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนเพื่อใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนของโรงเรียน จำนวน 6 ฉบับ ฉบับที่ 1

ใบรายงานผลการทดสอบ O-NET ของนักเรียนในสถานศึกษา ฉบับที่ 2 ค่าสถิติระดับโรงเรียน แยกตามมาตรฐานการเรียนรู้ในแต่ละรายวิชา ฉบับที่ 3 ร้อยละของนักเรียนที่ตอบถูกในแต่ละข้อของแต่ละรายวิชา ระดับโรงเรียน ฉบับที่ 4 ช่วงคะแนนของผู้เข้าสอบแต่ละรายวิชา ระดับโรงเรียน ฉบับที่ 5 ค่าสถิติระดับโรงเรียน แยกตามสาระการเรียนรู้แต่ละรายวิชา ฉบับที่ 6 ค่าสถิติระดับโรงเรียน แยกตามรายวิชา

แบบที่ 3 รายงานระดับเขตพื้นที่ จำนวน 5 ฉบับ ฉบับที่ 1 ค่าสถิติพื้นฐาน ระดับเขตพื้นที่ และระดับโรงเรียนต่าง ๆ ภายในเขตพื้นที่ ฉบับที่ 2 ค่าสถิติระดับเขตพื้นที่ แยกตามมาตรฐานการเรียนรู้ ฉบับที่ 3 ร้อยละของนักเรียนที่ตอบถูกในแต่ละข้อ ระดับเขตพื้นที่ ฉบับที่ 4 ช่วงคะแนนของผู้เข้าสอบ ฉบับที่ 5 ค่าสถิติระดับเขตพื้นที่ แยกตามสาระการเรียนรู้

สถานศึกษาได้มีการนำผลการทดสอบ O-NET ไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ใน 5 ลักษณะ (ปนัดดา หัสปราบ, 2557) ดังนี้ 1) การสร้างความตระหนักถึงความสำคัญในการสอบ O-NET ให้แก่ครูผู้สอนและนักเรียนทุกคนในระดับชั้นที่เข้าสอบ 2) การส่งเสริมให้ครูนำผลการประเมินไปใช้พัฒนาการจัดการเรียนรู้ในรูปแบบต่าง ๆ 3) การกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจและเป้าหมาย โดยมุ่งเน้นที่คุณภาพผู้เรียนที่สะท้อนคุณภาพความสำเร็จอย่างชัดเจน และเป็นรูปธรรม 4) การจัดทำแผนพัฒนาหรือแผนยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของสถานศึกษา เพื่อใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงาน/โครงการ/กิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษา และ 5) การส่งเสริม สนับสนุน งบประมาณวิจัยและพัฒนาเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา เช่น งบประมาณวิจัยและพัฒนา ด้านการบริหารจัดการ ด้านการนิเทศ การจัดการเรียนรู้ การวิจัย เพื่อศึกษาปัญหาเกี่ยวกับการทดสอบ

นอกจากนี้ สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ได้มีการดำเนินการศึกษา การวิเคราะห์ และการวิจัยเกี่ยวกับการนำผลการทดสอบ O-NET ไปพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนและยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เช่น สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดพิษณุโลก (2560) ศึกษาวิจัยเรื่อง แนวทางการนำผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินี้พื้นฐาน (O-NET) ไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของสถานศึกษา ในจังหวัดพิษณุโลก โดยผลการศึกษาพบว่า มีการนำผลสรุปของคะแนน O-NET ในจังหวัดไปเป็นแนวทางการสร้างกลยุทธ์พัฒนาผู้เรียนในสถานศึกษา วางแผนกระบวนการเรียนการสอน จัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และจัดทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาผู้เรียน นอกจากการนำผล

การสอบ O-NET ไปใช้ประโยชน์ต่อการพัฒนาการเรียนการสอนแล้ว สถานศึกษาซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของผู้รับประโยชน์จากการสอบ ได้มีการนำข้อมูลที่เกิดจากการสอบ O-NET ไปใช้ในเรื่องต่อไปนี้ การนำข้อสอบ O-NET และเฉลยข้อสอบไปใช้เป็นแนวทางในการออกข้อสอบของโรงเรียน การนำไปใช้เป็นแบบฝึกหัดเพิ่มเติมของนักเรียน การนำผังการออกข้อสอบ O-NET ไปใช้ในการทบทวนความรู้ให้กับผู้เรียน นอกจากหน่วยงานและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องจะได้มีการนำคะแนน O-NET ไปใช้ให้เกิดประโยชน์แล้ว ในบางครั้งพบการนำคะแนน O-NET ไปใช้ในทางลบ เช่น การที่ครูสอนเฉพาะสิ่งที่จะมาสอบ O-NET การให้ความสนใจกับการติวเพื่อเพิ่มคะแนน O-NET โดยไม่ได้พัฒนาผู้เรียนให้ครบทุกด้านตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร (ดุष्ฎิ โยเหลา และคณะ, 2562)

6. การใช้เป็นข้อมูลสำหรับการวิจัยทางการศึกษา

นักวิชาการและนักวิจัยทางการศึกษาได้มีการนำข้อมูลจากผลการสอบ O-NET ไปใช้ประกอบการศึกษาวิจัยโดยสามารถสรุปตามจุดมุ่งหมายของงานวิจัย ได้แก่ เพื่อหาแนวทางการพัฒนาการเรียนการสอน หรือการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน โดยใช้ข้อมูล O-NET เป็นฐาน เพื่อพัฒนาความรู้ทางด้านการวัดและประเมินผลทางการศึกษา และเพื่อนำเสนอคุณภาพการศึกษาไทย โดยมีตัวอย่างงานวิจัย ดังนี้

6.1 การหาแนวทางการพัฒนาการเรียนการสอน หรือการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน โดยใช้ข้อมูล O-NET เป็นฐาน เช่น งานวิจัยของพินดา วราสุนันท์ และคณะ (2558) งานวิจัยของลลิตา ธงภักดี และ ชยพล ธงภักดี (2560) งานวิจัยของสาโรจน์ เทียนใส (2552) และงานวิจัยของสุรชัย ไวยวรรณจิตร (2552)

6.2 การพัฒนาความรู้ทางด้านการวัดและประเมินผลทางการศึกษา เช่น งานวิจัยของวีรภัทร์ สุขศิริ และ ชนม์ชกรณั วรอินทร์ (2559) งานวิจัยของอรุณศรี เตชะเรืองรอง และคณะ (2561) และงานวิจัยของ Nipalornkiti and Adunyarittigun (2016)

6.3 การนำเสนอคุณภาพการศึกษาไทย เช่น งานวิจัยของ Tonboot and Pannarunothai (2016)

บทสรุป

ปัจจุบันหน่วยงานและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องได้มีการนำคะแนน O-NET ไปใช้อย่างกว้างขวาง ได้แก่ การใช้เป็นองค์ประกอบหนึ่งในการตัดสินผลการเรียนของผู้เรียนที่จบการศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 การใช้เป็นองค์ประกอบหนึ่งในการคัดเลือกเข้าศึกษาต่อของสถานศึกษา และการสอบเข้ามหาวิทยาลัย ซึ่งเป็นประโยชน์โดยตรงของผู้สอบ กล่าวคือ นักเรียนที่เข้าสอบสามารถนำคะแนนไปใช้ในการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น ส่วนการนำไปใช้เพื่อกำหนดค่าเป้าหมายในการพัฒนาการศึกษา การพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนและยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และการนำไปใช้เป็นข้อมูลสำหรับการวิจัยทางการศึกษานั้น เป็นการศึกษารวมของการสอบและการนำผลการสอบไปใช้ ซึ่งเมื่อพิจารณาการใช้ประโยชน์จากผลคะแนน O-NET แม้ว่าจะมีการนำผลการสอบไปใช้ในทางลบบ้าง (ดุซงกี โยเหลา และคณะ, 2562) แต่ในภาพรวมแล้วจะเห็นว่ามีความสำคัญและนำข้อมูลที่ได้จากการสอบ O-NET ไปใช้มากขึ้น

ดังนั้นในอนาคต ผู้เขียนคิดว่าการกำหนดนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการนำคะแนน O-NET ไปใช้ประโยชน์ควรจะมีการพิจารณาอย่างรอบด้านถึงผลกระทบของการนำคะแนน O-NET ไปใช้ เพื่อลดผลกระทบทางลบจากการนำคะแนน O-NET ไปใช้ และควรมีการศึกษาความต้องการของผู้ที่ใช้ประโยชน์จากผลคะแนน O-NET กลุ่มต่าง ๆ ว่าต้องการข้อมูล และรูปแบบรายงานในลักษณะใดที่จะเอื้อประโยชน์และทำให้เกิดการนำไปใช้ประโยชน์ได้อย่างเต็มที่ เพื่อให้เกิดการใช้ประโยชน์จากผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐานอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งอาจจะนำไปเป็นต้นแบบในการประยุกต์ใช้กับการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติประเภทอื่น ๆ ต่อไป

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

กระทรวงศึกษาธิการ. (2555). *ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง การใช้ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐานเป็นองค์ประกอบหนึ่งในการตัดสินผลการเรียนของผู้เรียนที่จบการศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กระทรวงศึกษาธิการ. <http://www.moe.go.th/index.php/ข่าวภารกิจ>

ผู้บริหารระดับสูง/o-net-ตัดสินผลการเรียน/news_act/35065

กระทรวงศึกษาธิการ. (2556). ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง การปรับสัดส่วนการใช้ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินี้พื้นฐานเป็นองค์ประกอบหนึ่งในการตัดสินผลการเรียนของผู้เรียนที่จบการศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กระทรวงศึกษาธิการ. http://www.moe.go.th/index.php/ข่าวภารกิจผู้บริหารระดับสูง/o-net-ตัดสินผลการเรียน/news_act/35065

กระทรวงศึกษาธิการ. (2559). ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง สัดส่วนการใช้ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินี้พื้นฐานเป็นองค์ประกอบหนึ่งในการตัดสินผลการเรียนของผู้เรียนที่จบการศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. นโยบายด้านการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. <http://obecplan.wordpress.com/2016/02/04/ประกาศ-เรื่อง-สัดส่วนการ/>

กระทรวงศึกษาธิการ. (2561). ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง การกำหนดวิชาในการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินี้พื้นฐาน (O-NET). สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน). <http://www.niets.or.th/th/content/download/2116>

การประชุมอธิการบดีแห่งประเทศไทย. (ม.ป.ป.). องค์ประกอบและคำร้อยละของกลุ่มสาขาวิชาในการรับบุคคลเข้าศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาระบบ TCAS รอบที่ 4 (Admissions). my TCAS. <http://mytcas.com/wp-content/uploads/2018/11/องค์ประกอบร้อยละ.pdf>

ดุขุณี โยเหลา และคณะ. (2562). รายงานการประเมินผลการดำเนินงานของสถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2558–2560 (ฉบับสมบูรณ์). สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน). <https://www.niets.or.th/th/content/download/15721>

ัญญา เรื่องแก้ว. (2550). การทดสอบทางการศึกษา (O-NET) สำคัญอย่างไร. กระทรวงศึกษาธิการ. <http://www.moe.go.th/moe/th/news/detail.php?NewsID=10187&Key=hotnews>

- ปนัดดา หัสปราบ. (2557). *แนวทางการนำผลการทดสอบทางการศึกษาไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน*. สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน). <http://www.niets.or.th/th/content/download/262>
- พินดา วราสุนันท์, อัจฉรา ประเสริฐสิน, และ สรัญญา จันทร์ชูสกุล. (2558). การพัฒนากลยุทธ์การนำผลการทดสอบทางการศึกษาไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน. *วารสารบรรณศาสตร์ มศว*, 8(2), 69-82.
- ลลิตา ธงภักดี และ ชยพล ธงภักดี. (2560). การจัดการข้อมูลการวัดและประเมินผล การทดสอบ O-NET ของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 6 และมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 4. *วารสารราชพฤกษ์*, 15(1), 42-48.
- วีรภัทร์ สุขศิริ และ ชนม์ชกรณ วรอินทร์. (2559). *การตรวจคะแนนจุดตัดขั้นต้นสำหรับกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์จาก คะแนนสอบระดับชาติขั้นพื้นฐานด้วยวิธีทำแผนที่ความสามารถแฝงเชิงประจักษ์: การวิเคราะห์เพื่อการตัดสินใจ*. สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน). <https://www.niets.or.th/th/content/download/5257>
- สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน). (2560). *12 ปี สทศ. ลู่องค์การมหาชน คุณธรรมส่งเสริมการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอย่างยั่งยืนตามศาสตร์พระราชา*. สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน). <https://www.niets.or.th/th/content/download/5485>
- สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน). (2561ก). *รายงานประจำปี 2561*. สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน). https://www.niets.or.th/uploads/content_pdf/pdf_1571281594.pdf
- สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน). (2561ข). *13 ปี สทศ. สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน)*. <https://www.niets.or.th/th/content/view/10057>
- สาโรจน์ เทียนใส (2552). *การศึกษาการดำเนินงานวิชาการของโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาที่มีความเป็นเลิศทางด้านวิชาการในโครงการประเมินคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อการประกันคุณภาพผู้เรียนของสถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ* [วิทยานิพนธ์

- ปริญญามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. (2559). *แผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564)*. สำนักงานศึกษาธิการ จังหวัดขอนแก่น. <http://www.kknpeo.moe.go.th/2018/wp-content/uploads/2018/11/เล่มแผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ-ฉบับที่-12-พ.ศ.-2560-2564-1-1.pdf>
- สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. (2561ก). *ข้อมูลจากระบบตรวจ ติดตาม และประเมินผลระบบสารสนเทศ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ* http://sp.moe.go.th/spinfo/?module=policy1_3
- สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. (2561ข). *รายงานผลการดำเนินงานตามแผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555-2559): ระยะครึ่งแผน*. กระทรวงศึกษาธิการ. <https://www.moe.go.th/moe/th/news/detail.php?NewsID=52252&Key=news20>
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560ก). *แผนการศึกษาชาติ พ.ศ. 2560–2579 (พิมพ์ครั้งที่ 2)*. พริกหวานกราฟฟิค.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560ข). *สรุปสาระสำคัญ รายงานผลการจัดการศึกษาตามแผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับปรับปรุง (พ.ศ. 2552–2559)*. พริกหวานกราฟฟิค.
- สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดพิษณุโลก. (2560). *แนวทางการนำผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของสถานศึกษาในจังหวัดพิษณุโลก*. สำนักงานศึกษาธิการ จังหวัดพิษณุโลก. <http://www.plkmoe.go.th/home/attachments/article/3035/บทสรุปผู้บริหาร%20งานวิจัยแนวทางการนำผลไป.pdf>
- สุรัชย์ ไวยวรรณจิตร. (2552). *การศึกษาศาเหตุที่ทำให้คะแนน O-NET ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ต่ำ: กรณีศึกษาโรงเรียนสุขสวัสดิ์วิทยา*. สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน). <https://www.niets.or.th/th/content/download/275>
- อรุณศรี เตชะเรืองรอง, ระพีพันธ์ โพธิ์ศรี, และ อำนวย สุวรรณสันติสุข. (2561). *การพัฒนาคะแนนจุดตัดวิชาคณิตศาสตร์พื้นฐานระดับชาติ (O-NET) ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จังหวัดอุตรดิตถ์*. *วารสารวิชาการเครือข่ายบัณฑิตศึกษา*

มหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือ, 8(14), 103-116.

ภาษาอังกฤษ

Kellaghan, T., Greaney, V., & Murray, T. S. (2009). *Using the results of a national assessment of educational achievement*. World Bank.

Nipalornkiti, N., & Adunyarittigun, D. (2016). An investigation of content validity in O-NET (English Subject) for the upper secondary level (Matthayom 6). *Journal of Liberal Arts*, 18(1), 56-75.

Tonboot, S., & Pannarunothai, S. (2016). Educational inequality in Thailand: the case study of Ordinary National Educational Test Score (O-NET). *Journal of Community Development Research (Humanities and Social Sciences)*, 9(3), 1-9.

UNESCO Institute for Statistics. (2018). *The impact of large-scale learning assessment*. Data for the Sustainable Development Goals. <http://uis.unesco.org/sites/default/files/documents/impact-large-scale-assessments-2018-en.pdf>

UNESCO's International Institute for Educational Planning. (2019). *Designing a national assessment*. Learning Portal. <https://learningportal.iiep.unesco.org/en/issue-briefs/monitor-learning/designing-a-national-assessment>